

Grästorps kommun

Finanspolicy

Dokumenttyp: Policy

Datum: 2025- 12-15 § 158

Diarienummer: KS 2024/114

Fastställd av: Kommunfullmäktige

Dokumentansvarig: Ekonomichef

Innehåll

1	Finanspolicyns syfte	3
2	Finansverksamhetens mål	3
3	Organisation och ansvarsfördelning	3
3.1	Finansiell samordning i kommunkoncernen	3
3.2	Ansvarsfördelning	4
3.2.1	Kommunfullmäktiges ansvar	4
3.2.2	Kommunstyrelsens ansvar	4
3.2.3	Bolagsstyrelsernas ansvar	4
4	Likviditetsförvaltning	4
4.1	Betalningsberedskap	4
4.2	Koncernkonto	5
4.3	Utlåning till kommunens bolag	5
4.4	Förvaltning av kortfristig likviditet	5
4.5	Likviditetsplanering	5
5	Skuldförvaltning	5
5.1	Finansieringsrisk	5
5.2	Ränterisk	6
5.3	Valutarisk	6
5.4	Derivat	6
5.5	Finansiell leasing	6
6	Hållbarhet inom skuldförvaltning	6
7	Rapportering	7
8	Borgen	7
8.1	Riskbedömning vid borgensåtagande	8
8.2	Egeninsats med mera	8
8.3	Borgensavgift	8
8.4	Uppföljning och rapportering	8
9	Donationsmedel	8
10	Ordlista	9

1 Finanspolicyns syfte

Finanspolicyn beslutas av kommunfullmäktige. Den syftar till att övergripande ange målsättningar, begränsning av olika finansiella risker, organisation och ansvarsfördelning samt förutsättningar för finansverksamheten inom kommunkoncernen. Med finansverksamhet avses likviditetsförvaltning och finansiering.

De kommunala bolagen inom kommunkoncernen ska anta egna finanspolicys enligt de ägardirektiv som fastställs på bolagsstämman för respektive bolag.

Syftet med denna finanspolicy för kommunkoncernen är att:

- Fastställa finansverksamhetens mål
- Fastställa ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten ska organiseras
- Fastställa ramar och riktlinjer för begränsning av de finansiella risker som förekommer i finansverksamheten
- Fastställa ramar och riktlinjer för rapportering och uppföljning av finansverksamheten

2 Finansverksamhetens mål

Finansverksamhetens mål är att:

- Säkerställa kommunkoncernens finansieringsbehov av investeringar till låg kostnad givet en acceptabel risknivå
- Säkerställa kommunkoncernens betalningsförmåga på kort och lång sikt till låg kostnad givet en acceptabel risknivå
- Säkerställa att finansverksamheten bedrivs med god intern kontroll genom att identifiera, mäta, hantera och följa upp risker i skuldportföljen

3 Organisation och ansvarsfördelning

Nedan framgår fördelningen av ansvar mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelse. Delegering av beslutsrätt från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen framgår av kommunstyrelsens reglemente.

Delegering av beslutsrätt från kommunstyrelsen till delegat framgår av kommunstyrelsens delegeringsförteckning.

3.1 Finansiell samordning i kommunkoncernen

Kommunkoncernen har ett centralt samordningsansvar genom en gemensam intern koncernbank. Syftet med samordningen är att uppnå en enhetlig riskhantering i hela kommunkoncernen samt uppnå stordriftsfördelar av ekonomisk och administrativ karaktär. De kommunala bolagen ansvarar i enlighet med aktiebolagslagen och inom ramen för gällande bolagsordning och ägardirektiv självständigt för sin ekonomiska verksamhet. I sin finansiella verksamhet ska de dock vända sig till koncernbanken på de områden som den ansvarar för.

3.2 Ansvarsfördelning

3.2.1 Kommunfullmäktiges ansvar

Det är kommunfullmäktiges ansvar att:

- Säkerställa att finansverksamheten bedrivs i överensstämmelse med kommunallagen
- Fastställa finanspolicy
- Besluta om en maximal ram för kommunkoncernens låneskuld för kommande budgetår
- Besluta om en maximal ram för nyupplåning för kommunkoncernen för kommande budgetår.
- Besluta om villkor för borgen samt utlåningsramar för kommunala bolag

3.2.2 Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen ska:

- Årligen, samt i övrigt när så krävs, se över och vid behov lämna förslag till kommunfullmäktige om revideringar av kommunkoncernens finanspolicy
- Utarbeta riktlinjer för den operativa finansverksamheten som säkerställer en god intern kontroll och att reglerna i kommunkoncernens finanspolicy efterlevs

3.2.3 Bolagsstyrelsernas ansvar

- Att säkerställa att finansverksamheten i respektive bolag bedrivs inom ramen för de ägardirektiv som fastställs på bolagsstämman
- Att fastställa finansiella riktlinjer för majoritetsägda bolag inom ramen för denna finanspolicy
- Att tillhandahålla information till kommunstyrelsen för att uppnå en effektiv finansiell samordning inom kommunkoncernen

4 Likviditetsförvaltning

Målsättningen med likviditetsförvaltningen är att kommunkoncernens likviditet alltid ska vara så stor att en god betalningsberedskap kan hållas.

Tillgängliga likvida medel definieras som:

- Kassa och bank
- Ej utnyttjade kreditlöften
- Finansiella tillgångar som kan omsättas inom tre bankdagar

4.1 Betalningsberedskap

Kommunkoncernen skall ha tillgång till likvida medel för att fullgöra sina betalningsåtaganden. Kommunkoncernen bör ha likvida medel för att klara löpande utgifter under minst 30 bankdagar. Likviditetsöverskott som inte är tillfälligt - utöver den likviditet som erfordras för att upprätthålla

ovanstående betalningsberedskap - skall i huvudsak användas för att amortera kommunens låneskuld.

4.2 Koncernkonto

Kommunens och de kommunala bolagens likvida medel och betalningsflöden skall samordnas enligt de ägardirektiv som fastställs på bolagsstämma för respektive bolag.

4.3 Utlåning till kommunens bolag

Utlåning till kommunens bolag grundar sig på de ramar och villkor som kommunfullmäktige beslutar.

4.4 Förvaltning av kortfristig likviditet

Kortfristig likviditet skall placeras antingen på koncernkonto eller i tillåtna instrument, så som räntebärande papper, värdepapper och/eller bankinlåning, samt i godkända, kreditvärdiga motparter. Placerade medel skall kunna omvandlas till likviditet genom försäljning inom tre bankdagar. Tillfällig likviditetsöverskott ska placeras med beaktande av låg risk kontra avkastning.

4.5 Likviditetsplanering

För att nå en effektiv likviditetshantering skall en koncernsamordnad likviditetsplanering ske. Likviditetsplaneringen skall ligga till grund för bedömning av betalningsberedskapen på kort sikt (upp till 30 dagar) och lång sikt, samt vara underlag för beslut om placering av likvida medel och upplåning.

5 Skuldförvaltning

Kommunfullmäktige fattar årligen beslut om ramar för kontokrediter och långfristig upplåning i form av ramar för nyupplåning och omsättning av lån som ska gälla för det kommande budgetåret.

5.1 Finansieringsrisk

För att begränsa finansieringsrisken ska kapitalbildningen i låneportföljen fastställas enligt följande:

KAPITALBINDNING

	Maximal andel med förfall < 12 månader		
Enhet	Målvärde genomsnitt	Avvikelse min/max	
A	3 år	1 år	30 %

En jämn förfallostruktur ska eftersträvas.

5.2 Ränterisk

För att begränsa ränterisken ska räntebindningen i låneportföljen fastställas enligt följande:

RÄNTEBINDNING

Enhet	Målvärde genomsnitt	Avvikelse min/max	Andel med förfall <12 månader
A	3 år	1 år	0 - 40 %

En jämn förfallostruktur ska eftersträvas.

5.3 Valutarisk

Upplåning i annan valuta än svenska kronor är inte tillåten. Betalningsflöden i utländsk valuta ska kurssäkras utan att det ger upphov till alltför stora kostnader.

5.4 Derivat

Derivat får inte användas i spekulativt syfte och kommunkoncernens användning av derivatinstrument ska vara begränsad. All användning av derivatinstrument förutsätter att det finns en god förståelse för instrumentets funktion, prissättning och tillhörande risker samt att det har skapats administrativa rutiner som kan hantera sådana affärer.

Derivat får endast användas som säkringsinstrument. Alla derivat ska vara kopplade till en underliggande upplåning. Transaktioner får endast ske med, i förväg, godkända motparter.

5.5 Finansiell leasing

Beslut om att ingå avtal om finansiell leasing ska fattas av kommunfullmäktige. Finansiell leasing jämföras med lånefinansiering och att den riskexponering som leasingavtalen medför bör beaktas inom ramen för skuldförvaltningen. Vid finansiell leasing ska effektiv skuldförvaltning tillämpas där alternativen utvärderas och redogörs för på ett väl underbyggt och systematiskt vis.

6 Hållbarhet inom skuldförvaltning

Finansförvaltningen ska understödja kommunkoncernens beslutade inriktning för hållbarhetsarbetet inom dimensionerna miljö och klimat, social hållbarhet och ekonomisk hållbarhet. Kommunkoncernen ska ha kunskap om projekten i investeringsportföljen har förutsättningar att beviljas finansiering med s.k. hållbara lån (till exempel gröna lån och sociala lån), och där så är möjligt eftersträva att välja sådana lån i sin upplåning.

7 Rapportering

Kommunstyrelsen ska minst två gånger per år, vid delårs- och årsbokslut, lämna en rapport till kommunfullmäktige avseende kommunkoncernens finansverksamhet. Rapporten ska innehålla följande uppgifter:

- Aktuell likviditetssituation
- Skuldportföljens volym, instrument och motparter
- Skuldportföljens kapitalbindning i förhållande till målvärdet
- Skuldportföljens räntebindning i förhållande till målvärdet
- Skuldportföljens derivat fördelat på instrument och motparter
- Kommunens borgensåtaganden fördelade på respektive motpart
- Skuldportföljens genomsnittliga räntesats för innevarande år
- Prognosticerade räntekostnader i förhållande till budget för innevarande år och kommande kalenderår.
- Eventuella avsteg från finanspolicyn

8 Borgen

Ett borgensåtagande innebär en kreditrisk för kommunen, eftersom kommunen åtar sig att fullfölja betalningsförpliktelser för annans räkning om denne inte i utsatt tid kan reglera sin skuld. Borgen förutsätter att den som ansöker om borgen inte kan ställa annan säkerhet.

Utlåning eller borgensåtagande till extern part utanför kommunkoncernen ska hanteras mycket restriktivt. Beslut om utlåning och borgen fattas av kommunfullmäktige. Utlåning eller borgensåtagande till bolag inom koncernen ska baseras på gedigen analys. Kommunens prissättning av lån och fastställande av borgensavgift ska motsvara marknadsmässiga villkor i syfte att möta lagkrav på konkurrensneutralitet. Prissättning och borgensavgift ska vara transparent och principerna fastställas av kommunfullmäktige och tillämpas i löpande beslut av kommunstyrelsen.

Kommunal borgen beviljas för lån till:

- Kommunala bolag där kommunen har ett väsentligt inflytande, och/eller utövar ett rättsligt bestämmande inflytande 1)
- kommunalförbund där kommunen är medlem
- ekonomiska föreningar med ett allmännyttigt intresse
- stiftelser där kommunen har ett väsentligt inflytande, utövar ett rättsligt bestämmande inflytande 1)
- idrotts- och ideella föreningar samt andra sammanslutningar, som enligt kommunfullmäktiges bedömning kan likställas med ideell förening, som verkar inom kommunen Borgen förutsätter att investeringen avser verksamhet som kommunen kompetens-enligt har rätt att bedriva i egen regi.

1) En ägarandel om minst 30 procent och där åtagandet ska stå i relation till ägarandelen.

8.1 Riskbedömning vid borgensåtagande

En riskanalys ska göras som underlag för bedömning av vilken risk kommunen ikläder sig vid ett borgensåtagande.

Innan kommunen beslutar om borgen ska låntagarens kreditvärdighet prövas. Kommunen ska även pröva vilken betydelse ett infriande av borgensåtagandet kan få för kommunens ekonomi samt i vilken utsträckning borgensåtagandet påverkar kommunens kostnader för egen upplåning.

Därutöver krävs att låntagaren har skött sina betalningar och övriga åtaganden till kommunen och andra fordringsägare. Borgen får inte lämnas för lån i utländsk valuta.

8.2 Egeninsats med mera

Egeninsatsen ska i normalfallet uppgå till minst 10 procent av investeringskostnaden. Är egeninsatsen lägre än 10 procent ska skälen till detta särskilt anges. 12(12) 20/20 Återbetalning av borgenslån ska påbörjas senast inom ett år räknat från tidpunkten när kommunfullmäktige beslutade om borgensåtagandet. Ursprungliga löptider och övriga lånevillkor får inte ändras utan kommunens medgivande. Investeringar som finansieras med borgenslån ska vara betryggande försäkrade. Kommunen ska under borgensåtagandets giltighetstid hållas underrättad om att försäkring finns i tillräcklig omfattning.

8.3 Borgensavgift

Borgensåtagandet är förenat med kostnader och risker för kommunen som ska kompenseras genom en avgift. Borgensavgiften ska täcka kostnader för administration, risktagande och den eventuellt högre räntenivån på kommunens egen upplåning som kan bli följden av att borgensåtaganden påverkar kommunens kreditvärdighet negativt. Borgensavgift om 0,25 procent ska tas ut årligen på beslutat borgensbelopp och debiteras utan dröjsmål efter kommunfullmäktiges beslut. Följande år debiteras borgensavgiften senast den 1 april året efter så länge kommunens borgensåtagande kvarstår. Underlaget för debitering av borgensavgift är då 0,25 procent på kvarstående låneskuld vid närmast föregående årsskifte.

8.4 Uppföljning och rapportering

I kommunens årsredovisning ska upplysningar lämnas om borgensåtaganden och andra ansvarsförbindelser. Informationen ska sammanfattas i not som visar borgensåtagandet i form av skuldens kvarvarande belopp. Vidare ska information lämnas om omfattningen på eventuella infriade borgensåtaganden.

9 Donationsmedel

Vid förvaltning av donationsmedel, stiftelsefonder, ska stiftelsens stadgar följas. Viktigt vid penningplaceringen är att minimera risktagandet. Förvaltning av andra organisationers medel ska godkännas av kommunstyrelsen. Separata regler för kommunens stiftelsefonder är antagna av kommunfullmäktige 2013-02-21, §4.

10 Ordlista

Skuldportfölj

All upplåning, inklusive finansiell leasing och eventuella finansiella derivat som är kopplade till upplåningen.

Räntebindning

Tidsperiod under vilken räntan på upplåningen och räntesäkringsinstrumenten är fast. Den genomsnittliga räntebindningen (eng. Average Time to Re-Fixing (ATR)) är ett mått på skuldportföljens känslighet för ränterisk. Ett lägre tal indikerar att räntan i skuldportföljen, i genomsnitt, justeras mer frekvent och därför har en högre risk.

Kapitalbindning

Återstående löptid på upplåningen. Den genomsnittliga kapitalbindningen (eng. Average Time to Maturity (ATM)) är ett mått på skuldportföljens känslighet för finansieringsrisk. Ett lägre tal indikerar att skuldportföljen, i genomsnitt, omsätts mer frekvent och därför har en högre risk.

Räntesäkringsinstrument

Instrument där två parter förbinder sig att byta ränteflöden under en förutbestämd tidsperiod. Kommuner och regioner använder i huvudsak räntesäkringsinstrument för att binda räntan, dvs. betala en fast ränta under den förutbestämda tidsperioden och erhålla en rörlig ränta från motparten. Det rörliga ränteflödet i ett räntesäkringsinstrument utgörs ofta av 3M STIBOR, vilket innebär att räntan som erhålls i upplägget mellan parterna ändras var tredje månad.

Likviditetsrisk

Risken för att inte ha tillräcklig betalningsberedskap för att kunna möta planerade och/eller oförutsedda utgifter. Med god betalningsberedskap avses att alltid ha tillgängliga likvida medel motsvarande ca en månads löpande utgifter för innevarande budgetår.

Finansieringsrisk eller refinansieringsrisk

Risken för att vid varje givet tillfälle inte få tillgång till nödvändig finansiering för befintliga eller nya lån eller att refinansiering endast kan ske med kraftigt ökade kostnader som följd.

Finansieringsrisken ökar om en större del av skuldportföljen förfaller vid ett eller några enstaka tillfällen.

Ränterisk

Risken för att förändringar i räntenivån påverkar negativt genom ökade räntekostnader. Ränterisken uppstår då räntan på olika löptider, avkastningskurvan, rör sig från en given nivå. Exponering för ränterisk uppstår om man har räntebärande skulder i portföljen.

Valutakursrisk

Risken för ökade lånekostnader till följd av valutakursförändringar. De flesta kommuner och regioner finansierar sig uteslutande i svenska kronor. Detta gör att skuldportföljen inte är

exponerad mot valutarisk. Ett fåtal finansierar sig dock även i andra valutor än svenska kronor. I dessa fall uppstår valutarisker.

Motpartsrisk

Risken att en motpart inte kan fullfölja sina åtaganden på utsatt tid eller med hela det belopp som fordran avser. Motpartsrisk inom ramen för skuldförvaltningen uppstår då kommunen eller regionen ingår derivatkontrakt.

Under finanskrisen 2007–2008 drabbades många aktörer av förluster relaterade till motpartsexponeringar. Efter krisen har därför regleringar på detta område förstärkts och banker och kreditinstitut måste i större utsträckning än tidigare utbyta säkerheter för att reglera motpartsrisker. För kommuner och regioner finns inga sådana krav, och det är därför viktigt att vara medveten om att användningen av derivat medför motpartsrisk.

Operativ risk

Risk för förlust/skada som uppstår till följd av att till exempel interna processer eller rutiner inte är ändamålsenliga eller är felaktiga, mänskliga fel, felaktiga system eller brister i legal hantering.

Operativa risker ska minskas genom en väl anpassad intern organisation och god intern kontroll.